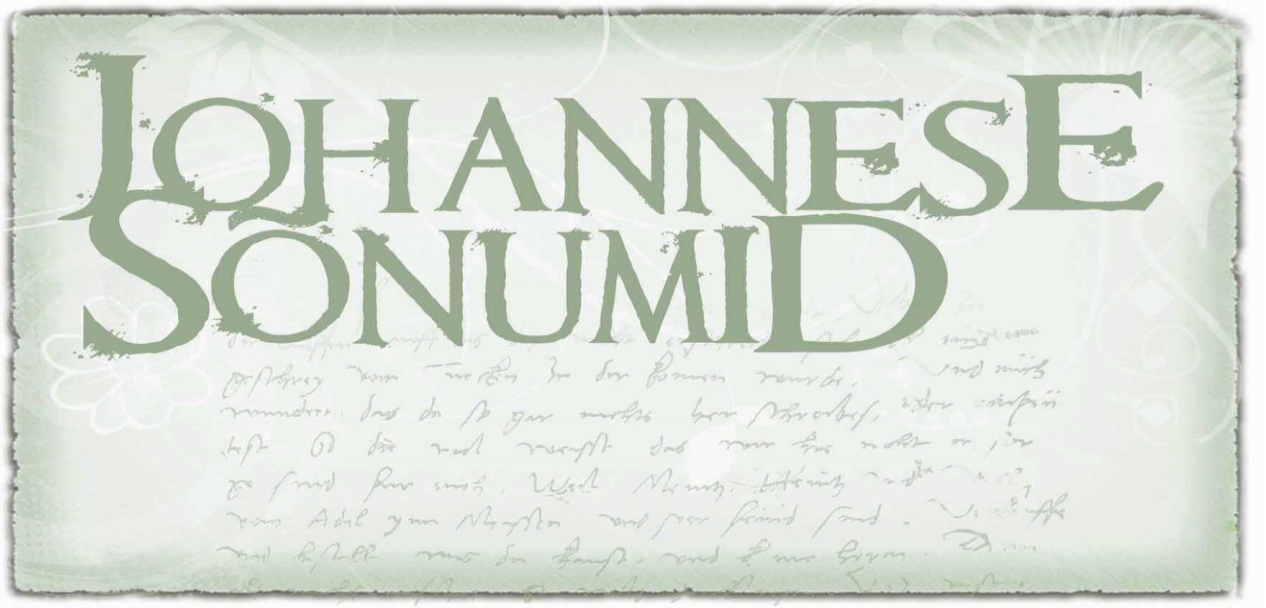

EELK Haapsalu Püha Johannese kogudus

JUULI 2022

Et elada elusamat elu, elagem Jumalale.

Juulikuu juhtsõnaks EELK Kirikukalendris leiame salmi Pauluse kirjast galaatlastele:

Sest ma olen Seaduse läbi Seadusele surnud, et elada Jumalale. (Gl 2:19a)

Selle juhtlause mõtet avab apostel veel järgmiste ridadega: *Ma olen ühes Kristusega risti löödud; nüüd ei ela enam mina, vaid Kristus elab minus. Ja mida ma nüüd elan ihus, seda ma elan usus Jumala Pojasse, kes mind on armastanud ja on iseenese loovutanud minu eest.* (Gl 2:19b-20)

Vennastekoguduse loosungiraamat pakub heinakuu juhtlauseks salmi:

Mu hing januneb Jumala järele, elava Jumala järele. (Ps 42:3)

Kodumaa suvist ilu nautides meenub mulle ikka president Lennart Meri vastus, mille ta andis ühel oma ametiajal toimunud Saaremaa külastusel inimesele, kes küsis temalt, et milline on maailmas kõige ilusam koht, mida ta elu jooksul on külastanud. Ilmas palju ringi käinud president vastas, et kogu maailmas pole ilusamat kohta kui südasuvine Eesti. Võin ka oma senistele kogemustele tuginedes kinnitada – tal oli ja on õigus.

Kulumatu tarkus on seegi, et ilu on vaataja silmades. Silmad aga avavad meile vaateid, mis lähtuvad meie südamest. Uku Masing on oma teostes ja arutlustes palju rääkinud elusamast elust. Elamise tasandist või elamise kvaliteedist, mis hõlmab endas kaugelt enam kui lihtsalt hea äraolemine või muretu toimetulek. Elusamat elu ongi võimalik otsida ja elada just tänases maailmas ja selle aasta suves, kus isegi pilvitus taevas on ometi mure ja ohupilved silmapiirilt paistmas ning suvepalavuse keskel võime tunda kurjuse jäist hingust, mis ähvardab ka meie südamed oma halastamatu tardumuse ahelaisse haarata.

Üksnes Jumalaga elades on võimalik tänases maailmas elada elusamat elu. Elu, mis on algusest lõpuni Looja kingitus. Elu, mis lähtub armastusest ja mille eeskujuks ning eesmärgiks on Jumala lõpmatu arm ja halastus. Elu, millel kõige kaduva ja heitliku keskel on igavene alus.

Tänavune juulikuu on rikas pühapäevade poolest. Neid mahub seekord südasuvisesse kuusse viis. Igal neist on oma oluline tähendus ja teema, millele tähelepanu pöörata.

Kuu esimese pühapäeva teemaks on „Kadunud ja jälle leitud“. Juhtsõnaks Jeesuse lause: „*Inimese Poeg on tulnud otsima ja päästma kadunut.*“ (Lk 19:10)

Juuli teine pühapäev kannab pealkirja „Halastage!“. Juhtlauseks Pauluse manitsus: „*Kandke üksteise koormaid, nõnda te täidate Kristuse seadust.*“ (Gl 6:1)

Kolmas pühapäev on apostlite pühapäev, pealkirjaks „Issanda teenistuses“. Juhtmõte Pauluselt: „Järelikult ei ole te nüüd enam võõrad ja majalised, vaid pühade kaaskodanikud ja Jumala kodakondsed.“ (Ef 2:19)

Neljas pühapäev kõneleb armastusest.

Pealkirjaks „Armastuskäsk“. Juhtlause Vanast Testamendist: „Nõnda ütleb Issand, kes sind on loonud: Ära karda, sest ma olen sind lunastanud, ma olen sind nimepidi kutsunud, sa oled minu päralt!“ (Js 43:1)

Kuu viimane pühapäev on Issanda muutmise püha.

Pealkirjaks „Kirgastatud Kristus“. Juhtsalm: „Sinu kohal koidab Issand ja sinu kohal nähakse Tema auhiilgust!“ (Js 60:2)

Lisaks viiele pühapäevale jääb juulikuusse ka kaks olulist kiriku- ja rahvakalendri tähtpäeva:

22. juulil on madlipäev ehk Issanda õpilase Maarja Magdaleena päev. 25. juulil on jaagupipäev ehk apostel Jaakobus Vanema päev.

Need pühapäevad ja tähtpäevad annavad koos Jumalaga elamiseks südasuvel tähendusrikka raamistuse, millesse võime põimida kõik oma suvised tegemised, nii et neis on palju armastust, rõõmu ja rahu ka rahutu ajal keskel.

Laskem siis Jumala rahul end üles leida ka siis, kui oleme hingerahu kaotamas. Otsigem Jumala halastust seeläbi, et elame avatud ja halastava südamega halastamatu maailma keskel. Teenigem Issandat Tema eeskujul ligimest armastades ja austades. Lähtugem oma tegudes ja otsustes Jumala armastusest ning laskem oma elu nii rõõmus kui mures pühitseda Kristuse kirkusel. Elagem koos Jumalaga elusamalt kui seni.

Mart Salumäe

EELK Põhja-Ameerika praostkonna praost

EELK Toronto Peetri koguduse õpetaja

KOGUDUSE TEGEVUSKAVA JUULIS

Valgete Ööde Festival 30. juuni – 2. juuli.

R, 1. juuli kl 9 hommikupalvus, teenib piiskop Tiit Salumäe (Jaani kirik), **kl 18 - kirikukontsert** Segakoor Latvija, dirigent Māris Sirmas. Kavas: Tšaikovski, Rahmaninov, Glinka jt. Piletiga (toomkirik), **kl 23 – kirikukontsert**: keelpillikunstnike kontsert. Piletiga (toomkirik).

L, 2. juuli kl 21 kirikukontsert. „Barkarppö“. Piletiga (Jaani kirik).

P, 3. juuli kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: Kadunud ja jälle leitud. Teenivad piiskop Tiit Salumäe, Teno Ilves ja organist Lia Salumäe (toomkirik).

4. – 6. juuli lastekiriku laager Rannus. (reg. Maria Strauss ja Sirje Jätsa).

R, 8. juuli kl 9 hommikupalvus, teenib piiskop Tiit Salumäe (Jaani kirik).

P, 10. juuli kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: Halastage. Teenivad abipraost Küllike Valk ja Kalle Jätsa, organist Lea Salumäe. Laulab Viljandi kirikukoor Külli Salumäe juhatusel (toomkirik).

T, 12 juuli kl 18.30 toomkoori proov (Jaanisaal).

K, 13. juuli 18 segakoori proov (Jaanisaal).

R, 15. juuli kl 9 hommikupalvus, teenib piiskop Tiit Salumäe (Jaani kirik).

P, 17. juuli kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: Issanda teenistuses. Teenivad praost Mart Salumäe, vikaarõpetaja Kristel Engman ja organist Lea Salumäe, laulab Haapsalu toomkoor Sirje Kaasiku juhatusel (toomkirik).

R, 22. juuli kl 9 hommikupalvus, teenib piiskop Tiit Salumäe (Jaani kirik). **Kl 18 kirikukontsert** Laulab kontratenor Martin Karu. Klavessiinil Reinut Tepp. Piletiga. (Jaani kirik).

L, 23 juuli Lääne praostkonna laulupäev. Kl 11 lauluproov, kell 14 kontsert (Ridala kirik).

P, 24. juuli kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: Armastusekäsk. Teenivad piiskop Tiit Salumäe, Kalle Jätsa ja organist Lia Salumäe (toomkirik).

K, 27. juuli kl 19 Tõnu Reimann75 - mälestuskontsert“ (toomkirik).

XXIX Haapsalu Vanamuusika Festival 28. – 31. juuli.

N, 28. juuli kl 20 – Kirikukontsert: Bachi motetid ja kantaadid. Maria Valdmaa (sopran). Lisa Kawasaki (traversflööt). Kammerkoor Voces Tallinn, Haapsalu Festivali Barokkorkester, dirigent Toomas Siitan. Piletiga (toomkirik).

R, 29. juuli kl 9 hommikupalvus, teenib piiskop Tiit Salumäe (Jaani kirik). **Kl 17**

Kirikukontsert: Johann Sebastian Bach, „Goldbergi variatsioonid“, Jean Rondeau (klavessiin, Prantsusmaa). Piletiga (Jaani kirik). **Kl 20 Kirikukontsert Joseph Haydn – Suvesümfooniad.** Concerto Copenhagen (Taani). Dirigent Lars Ulrik Mortensen. Piletiga (toomkirik).

L, 30. juuli kl 17 Kirikukontsert: Haydn, Mozart, Beethoven. Kvartett M4GNET. Piletiga (Jaani kirik). **Kl 20 Kirikukontsert: Händeli Saksa aariad, Telemanni Pariisi kvartetid.** Maria Valdmaa (sopran), Lisa Kawasaki (traversflööt), Aira-Maria Lehtipuu (viul), Villu Vihermäe (viola da gamba), Saale Fischer (klavessiin). Ansambel Floridante. Piletiga (toomkirik)

P, 31. juuli kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: Kirgastatud Kristus. Teenivad piiskop Tiit Salumäe, Kalle Jätsa ja organist Lia Salumäe (toomkirik).

Kl 17 Kirikukontsert: André Lislevand (viola da gamba, Norra/Itaalia), Johanna Randvere (viola da gamba), Anna-Liisa Eller (kannel). Pieces de Viole. Piletiga (Jaani kirik).

Kl 20 Kirikukontsert: Inglise renessansspolüfoonia ja keskaegne liturgialaul. Tenebre Consort (Suurbritannia). Dirigent Nigel Short. Piletiga (toomkirik).

TAASISESEISVUMISPÄEVA EKSKRSIOON.

EELK Haapsalu Püha Johannese ja EELK Kullamaa Püha Johannese koguduste ühine reis Tartusse laupäeval 20. augustil.

Alustame reisi kell 8 Haapsalu lossiplatsilt (kogunemine kl 7.50) ja 8.45 Kullamaa vallamaja eest. Esimene peatus Paide Püha Risti kirik.

Tartus külastame Pauluse, Maarja ja Peetri kirikut.

Tagasi jõuame Kullamaale umbes kell 21.15 ja Haapsalusse kell 22.00.

Grupi suurus soovituslikult 40 inimest.

Palun broneerige koht peatselt.

Reisi maksumus orienteeruvalt 35 € inimese kohta.

Hind sisaldab bussisõitu ja lõunasööki.

Informatsioon ja registreerimine:

õp. Kari Tynkkynen tel 53 055761 (Kullamaa)

organist Lia Salumäe tel 53 039835 (Haapsalu).

Kohtumiseni reisiril!

IN MEMORIAM RAUL TAMMET

Raul Tammet (16. aprill 1949 - 25. juuni 2022) ristiti 1989 Iisaku kirikus ja konfirmeeriti 1990 Lääne-Nigulas. Aastast 1999 oli EELK Haapsalu Püha Johannese koguduse liige, nõukogu liige 2001 kuni elupäevade lõpuni ja juhatuse liige 2005-2009.

EELK Haapsalu kogudus avaldab kaastunnet perele ja lähedastele.

Matusetalitus Haapsalu Jaani kirikus laupäeval 2. juulil kell 12.

Issand ütleb: "Ole ustav surmani, ja ma annan sulle elupärja" (Ilm 2:10)

Raul Tammet on sündinud Tallinnas, aga ta pidas end läänlaseks – tema vanemate juured on Leedikülas. Vanatädi juures Sillal veedetud poisipõlvest on Raul meenutanud Kullamaa kirikus käimist. Erilise märgi jättis talle kaskedega kaunistatud kirik, aasta võis olla 1956 või 1957, oli nelipüha aeg, leeriõnnistuse sai üle saja noore. „See oli unustamatu vaatepilt,“ on Raul meenutanud. Huvi kino vastu tekkis Raulil juba Tallinna 21. keskkoolis. Kõik uued filmid said vaadatud ja paremad mitu korda. Keskkooli järel tahtis ta õppida Moskvas kinokunsti. Et see ei õnnestunud, läks ta Lennart Meri õhutusel Panso kooli. Kool 1972 läbi, sai Raul suunamise Tallinnfilmi. Kinokunsti õppis ta siiski, lõpetades 1979 Moskvas stsenaaristika ja filmirežii kaheaastase kursuse. Rauli lühimängufilme „Kiri Giuliale“ (1978), „Soolo“ (1979), „Pulmapilt“ (1980) ja „Küljetuul“ (1983) hinnatakse praegugi. Tema filmograafiasse jääb palju dokumentaalfilme. 1972–1985 töötas Raul Tallinnfilmis režiiassistendi ja režissöörina ning oli 1980–1984 lavakunstikateedris erialaõppejõud. Läänemaal pidas Raul mitmesuguseid ameteid: oli kultuuritöötaja, eraettevõtja, Ridala vallavanem, Haapsalu piiskopilinnuse vanem. Ta oli Lääne-Nigula kodanike komitee juht ja Eesti kongressi liige, ERSP ja Isamaa erakonna liige. 2021 sai Raul Eesti pensionäride ühenduste liidu tänumedali panuse eest Eesti taasiseseisvumisse. 2005. aastast oli Raul Eesti lavastajate ja dramaturgide liidu liige. Raul ristiti 1989 Iisaku kirikus ja konfirmeeriti 1990 Lääne-Nigulas. EELK Haapsalu Püha Johannese koguduse liige oli ta 1999. aastast, koguduse nõukogu liige 2001. aastast, juhatuse liige 2005–2009. Randlese teatriga tõi Raul lavale neli maailmaklassikasse kuuluvat näidendit: 2002 Jaani kirikus Jean Anouilh’ tragöödia „Thomas Becket“ ja 2003 Georges Bernanosi „Karmeli tütred“, millele kirjutas muusika Sirje Kaasik. 2004 lavastas ta Luigi Pirandello „Heinrich IV ehk Mida rollimäng inimesega teeb“, 2005 mängiti Haapsalu linnuses Hugo von Hofmannsthal’ „Igameest“. Raulil olid mitmekülgsed huvid ja laialdased teadmised. Ta jälgis poliitikat ja sporti. Oli mälumängur, Haapsalu linna võistkonnaga esines edukalt Maakilval jm. Kevaditi istutas ta oma kodu, Värava talu maadele sadu puid, esimesed on juba elektripostidestki pikemad. Ta luges pimedate raamatukogu jaoks sisse 18 raamatut. Tema algatusel loeti 24. juulil 2020 Ridala pastoraadis ette Villem Grünthal-Ridala regivärsiline suurpoeem „Püha rist“. 2015 alustas Raul õpinguid EELK usuteaduse instituudis, kuid haiguse tõttu jäid kool pooleli. Raulile on kirik olnud üks juhtlõng elus. „See on aidanud ja olnud vaimne ankur. Tänu kirikule ei ole ma libastunud,“ on ta tunnistanud Johannese Sõnumeile.

XXIX HAAPSALU VANAMUUSIKA FESTIVAL

Neljapäev, 28. juuli - Toomkirik – kell 20:00

Bachi motetid ja kantaadid

Kolm motetti ja kantaadid BWV 82a, 150, 196. Maria Valdmaa (sopran) ja Lisa Kawasaki (traversflööt). Kammerkoor Voces, Haapsalu Festivali Barokkorkester Dirigent Toomas Siitan

Reede, 29. juuli - Jaani kirik - 17:00

Jean Rondeau (klavessiin, Prantsusmaa)

Johann Sebastian Bach, „Goldbergi variatsioonid“

Reede, 29. juuli - Toomkirik - 20:00

Concerto Copenhagen (Taani)

Joseph Haydn – Suvesümfooniad. Dirigent Lars Ulrik Mortensen

Laupäev, 30. juuli - Jaani kirik - 17:00

Kvartett M4GNET

Haydn, Mozart, Beethoven

Laupäev, 30. juuli - Toomkirik - 20:00

Ansambel Floridante

Händeli Saksa aariad, Telemanni Pariisi kvartetid. Maria Valdmaa (sopran). Lisa Kawasaki (traversflööt), Aira-Maria Lehtipuu (viilul), Villu Vihermäe (viola da gamba), Saale Fischer (klavessiin)

Pühapäev, 31. juuli - Jaani kirik - 17:00

Pièces de Viole

André Lislevand (viola da gamba, Norra/Itaalia), Johanna Randvere (viola da gamba)

Anna-Liisa Eller (kannel)

Pühapäev, 31. juuli - Toomkirik - 20:00

Tenebrae Consort (Suurbritannia)

Inglise renessansspolüfoonia ja keskaegne liturgialaul. Dirigent Nigel Short

LEERIRÜHMA PALVERÄNNAK.

21. mail käisid osana leeriõppekavast palverännakul Lääne praostkonna kolmes pühakojas kevadises leerikoolis osalenud. Esimese punktina peatuti Noarootsi kirikus ja pastoraadis, kus koguduse juhatuse esimees Tiiu Tulvik tutvustas kiriku pikka ajalugu ja kogudusemaja. Seejärel viis tee Rooslepa kabelisse, kus imetlesime varemest taastatud pühakoja ilu ja rääkisime mh rannarootslastest. Seejärel suundusime Nõva kirikusse, kus koguduse hing ja juhatuse esimees Silja Silver rääkis kiriku eripäradest ja koguduse tegemistest. Hubane kirik on väga hästi hoitud. Kiriku juurest kulgeb Vaikuse rada, mida on oodatud kasutama nii palverändurid kui kõik teised looduses liikumisest huvitunud. Nõva kiriku kõrval oleva pastoraadi õuel pidasid palverändurid kehakinnituse pausi ning õpetaja Kristel Engman rääkis palverännakutest, keskendudes iseäranis Eesti palverännakute radadele, nii ajaloolistele kui ka uuematele. Ühine teelolemine andis kena võimaluse leeriaja üle mõtteid vahetada ning omavahel tutvuda.

Aitäh kõigile osalejatele ja võõrustajatele!

Tekst ja fotod Kristel Engman.

TIIT SALUMÄE KOLM-ÜHES REIS SAKSAMAALE.

Koroona ajal soiku jäänud välissuhtlus hakkab tasapisi taastuma - 30. maist 3. juunini osales EELK delegatsioon Saksa-Balti pastorite kolleegiumil Ratzeburgis Saksamaal. Eesti kirikut esindasid piiskop Tiit Salumäe ja õpetajad Peeter Kaldur, Annika Laats ning Lea Jants. Tegemist on aastaid toimunud Saksa, Leedu, Läti ja Eesti pastorite kohtumisega. Korraldab seda Saksamaa Põhja kirik.

Konverentsi selle aasta teema oli seotud olukorraga maailmas: „Tagasi algusse või muutused? (Reset oder Wandel?) Koguduste elu globaalses maailmas.” Konverentsi tööd juhtis Saksa Põhja kiriku Euroopa sekretär pastor Christa D. Hunzinger. Tema ametiaeg lõpeb ja konverents oli ühtlasi ka tänuavaldus temale.

„Meil on olnud pikk koostöö suhete ehitamisel kirikute vahel,” nentis Salumäe. Ta andis edasi peapiiskop Urmas Viilma ja välissuhete sekretäri Kadri Põderi tänu ning tervitused. EELK on Christa D. Hunzingeri tööd tunnustanud 2015. aastal koostöömedaliga. Tiit Salumäe tutvus temaga algas aastast 2011, pärast Haapsalu lastekodu tuleõnnetust.

„Elame uues olukorras – koroona ja maskide aeg ei ole lõppenud, alanud on sõja aeg. Kirikutelt oodatakse abi ja lahendusi,” ütles EELK delegatsiooni juhtinud piiskop Tiit Salumäe. „Selleks pidasime Ratzeburgi toomkirikus nädal aega igal hommikul, keskpäeval ja õhtul palvusi. Palvusi viisid läbi kutsutud kirikute vaimulikud. Kasutasime lauluvihikut, koraalid olid osalejamaade keeltes, nii et laulsime saksa, läti, leedu ja eesti keeles.”

Konverentsil andsid osalejad ülevaate oma kiriku ja koguduse tööst. Oli mitmeid kohtumisi Saksa- ja Baltimaade vaimulikega, sh piiskop Kristina Kühnbaum-Schmidtiga Schwerinis. Osaleti palvusel St Nikolai kirikus Wismaris.

Kokku osales konverentsil 21 inimest: Eestist 4, Lätist 3, Leedust 2 ja ülejäänud Saksamaalt.

Tiit Salumäe lühikokkuvõte konverentsist

Ida- ja Lääne-Saksamaa ühendamise pole riigis veel üle saadud, ida ja lääs elavad oma elu. Seda oli veidi võõrastav vaadata.

Kõik konverentsil osalenud pastorid olid mures ja löödud. Maailmas käib taas sõda. Koroona taastumist ei ole toimunud. Saksamaal kehtis mai lõpus, juuni alguses kõikjal maskikandmise kohustus.

Kõigis kirikutes on oma sisemised lõhed. Mulle tundus, et meie kirik on ehk kõige terviklikum. Kirikutes on palju erinevaid arvamusi. Lätis ei ole välis- ja kodukirik veel ühinenud. Välis-Läti kirik on rajanud kogudusi ka Lätis. Saan Läti asjus selgust, kui olen 15.-17 juulil Lätis. Seal tuleb Läti luterliku kiriku 100. aastapäeva tähistamine ja abipiiskoppide ametisse seadmine.

Konverents lahendusi ei pakkunud, rõhk oli palvustel ja mõtete vahetamisel.

Salumäe külastas Rendsburgi sõpruskogudusi

Pastoraalkolleegiumi järel külastas Tiit Salumäe Haapsalu sõpruskogudust Rendsburgis. Reede, 3. juuni õhtul oli sõprusring koguduse inimestega. Laupäeval oli Rendsburgi linnavalitsuses linnapea Janet Sönnichseni ja linnapresidenti (volikogu juht) Thomas Krabbesi vastuvõtt.

„Meenutasime koos linna juhtide ja kiriku esindajate Rainer Karstensi ja Henning Halveriga meie

kauaaegset sõprusuhet. „Olin aasta varem käinud Rendsburgis Saksa Põhja - kiriku sinodil ja sealt tekkisid suhted hr Hans Dregeriga. 29. novembril 1989 kirjutasime alla koostöökokkuleppele Haapalu rajooni ja Rendsburgi kolme kogudusega: St Maria, St Jürgeni ja Christkirche. Sakslased on toetanud meie noorte-, muusika- ja diakooniatööd.”

Suhted on olnud kord aktiivsemad ja siis passiivsemad, aga on püsinud enam kui kolm aastakümnet, nentis Salumäe. Kokku lepidi, et järgmise aasta augustis tuleb Haapsalus sõpruskonverents, sinna kutsutakse Haapsalu koguduse kõik partnerid.

Erilise elamusena meenutas Salumäe I nelipüha teenistust Rendsburgis, 5. juunil, mis peeti vabas õhus. Tiit Salumäe pidas tervituskõne ja sellel jumalateenistusel ristiti üks laps ja

Saksamaa Põhja kiriku 10. sünnipäeva tähistamine

Esmaspäeval, II nelipühäl osales piiskop Salumäe Saksamaa Põhja kiriku 10. aastapäeva tähistamisel. Pidulik teenistus peeti Ratzeburgi toomkirikus, samas oli ka pastorite konverents.

„Oli suur ja väga pidulik teenistus,” meenutas piiskop. Jutluse pidas Luterliku maailmaliidu peasekretär, Eesti pastor Anne Burghardt. Kaasa teenis piiskoppe Euroopast, Aafrikast ja Aasiast. Apostlite tegude raamatut loeti ette kümnes keeles: suaheeli, taani, leedu, läti, alamsaksa, rootsi, prantsuse, inglise, eesti ja ukraina. Salumäe luges eesti keeles. Jumalateenistusest oli ka teleülekanne, mis on järelvaadatav.

Kui meil on EELK ühtne üle maailma, siis Saksamaa on territooriumilt nii suur, et ühtset juhtimist on raske korraldada. Saksamaal on erinevad maakirikud piiskopid, selgitas Salumäe sealse luterliku kiriku struktuuri. Olemuselt on nad üks, erinevad on paikkondlikud tavad-traditsioonid.

Põhja kirik ei ole veel Eesti luterliku kiriku partner, meie partnerkirik on Kuhrhessen-Waldeck, kuid Salumäe sõnul võiks EELK-l olla koostööleping ka Põhja kirikuga, sest ühiseid tegemisi on palju.

„Minul oli oluline kohtumine Anne Burghardtiga,” lisas Salumäe. „Minu diasporaa teenimine vajab luterliku maailmaliidu toetust. Näiteks Venemaal asuvad Eesti kogudused ja Ingeri ja Saksa kirik.”

Lehte Ilves

HELJU SARNET ZAURAMI ENESEVAATLUSED AVANEVAD LINNAKODANIKU MUUSEUMIS TARTUS.

10. juunist on 19. sajandi Linnakodaniku Muuseumis Tartus avatud näitus „Mina ise ja Krisjan. Helju Sarnet Zaurami autoportreed 1946–1998”.

Näituse käivitajaks sai paari aasta eest välja tulnud ja seni eksponeerimata väikseformaadiline sari Helju Sarnet Zaurami (1922–2017) akvarelli- ja guašitehnikas autoportreesid aastast 1959. Lisandusid sama ajajärgu aktimaalid abikaasast Kristjanist. Nad tutvusid õpingute ajal Tartus. Kui esimene tudeeris Tartu Riiklikus Kunstiinstituudis, siis teine õppis Tartu Riiklikus Ülikoolis õigusteadust. Kristjan Zauramist (1921–2001) sai hinnatud advokaat Haapsalus. Varasemas loomingus peamiselt vaikelusid, interjööre, linnavaateid ja maastikke loonud, aga ka abstraktsesse värviilma põiganud Helju Sarnet Zauramilt on teada väga napilt portreesid ja aktimaale, kusjuures portreed on peamiselt autoportreed. Variatsioonid samale teemale pakuvad nauditavaid värvilahendusi valgusele ja varjule. Oma mündi lisavad väljapanekule Helju Sarnet Zaurami õpingukaaslased Helga Jõerüüt, Valdur Ohakas, Henn Roode ja Ülo Sooster oma nii erinevate portreeliste peegeldustega temast.

Helju Sarnet Zauram elas ja töötas suure osa elust Haapsalus, ometi jäi Tartu talle kohaks, kust ta leidis ikka ja jälle loomingulist äratust ja mõttekaaslust. Nii toimis see „Pallase” ajast elu lõpuni. Eriti tihe loominguline suhtlus Tartu ja Haapsalu vahel toimus aga 1950. aastate lõpus ja 1960. alguses. Helju Sarnet Zauramit külastasid ja tema juures peatusid aeg-ajalt Valve Janov, Lüüdia Vallimäe-Mark ja Silvia Jõgever Tartust, aga ka näiteks Olav Maran Tallinnast. Sel lainel lõi ta oma esimesed abstraktsed teosed. Ühiseid loomingulisi impulsse kaaslastega Kõrgemast Kunstikoolist „Pallas”, Tartu Riiklikust Kunstiinstituudist ja 1960. aasta rühmitise kõrgajast kandis Helju Sarnet Zauram oma loomingus üha edasi, elustades ja rikastades neid nüüdisaja märkide ja seostega.

Neljas väljapanek „Pallase” väikeste suvenäituste sarjast 19. sajandi Linnakodaniku Muuseumis märgib ühtaegu ära Helju Sarnet Zaurami sajandat sünniaastat.

Helju Sarnet Zaurami teostes on tajutavat dialoogi Tartus Ülo Soosteri ärgitusel kujunenud 1960. aasta rühmitisse kuulunud kunstnike loominguga, põrandaaluse Tartu avangardiga, kes suutis Vene aja surutise tingimuses hoida ja isegi kasvatada vaba kunsti vaimu, luues tinglikke ja sürreaalseid teoseid, mille eksponeerimine oli siis mitte ainult et võimatu, vaid ka riigivastane tegevus. Rühmitisse kuulusid Soosteri kõrval Valve Janov, Silvia Jõgever, Kaja Kärner, Lembit Saarts, Lüüdia Vallimäe-Mark ja Heldur Viires.

Helju Sarnet Zauram suri 27.12.2017 Haapsalus. Ta oli viimaseid Kõrgemas Kunstikoolis „Pallas” Tartus õpinguid alustanud kunstnikke ja kõrge eani hämmastavalt loomevõimeline. Kunstiühingu „Pallas” näituse koostas ja kujundas Enn Lillemets ja see jääb vaadata sügise alguseni, 23.12.2022.

KÕIKJALT KOSTAB SU KÕNE.

„Kõige kohutavamad asjad ajaloos – sõda, genotsiid ja orjus – on olnud mitte sõnakuulmatuse, vaid kuulekuse tagajärg.“ Howard Zinn.

**„Eks te tea, et kelle kuulekusse teie end loovutate orjaks,
kelle sõna te kuulate, selle orjad te olete –
olgu patu orjad surmaks või kuulekuse orjad õiguseks!“ Rm 6:16.**

Howard Zinn (1922-2010) oli USA ajaloolane, näitekirjanik, filosoof, sotsialistlik mõtleja ning teise maailmasõja veteran. Ta oli Bostoni ülikooli politoloogiaprofessor. Zinn kirjutas üle 20 raamatu, neist enimmüüdud ja väga mõjukas oli *A People's History of the United States*, seda on laialdaselt kasutatud kooliõpikuna. Zinni eesmärgiks oli pakkuda raamatus Ameerika ajaloole uusi vaatenurki. Raamat kujutab põlisameeriklaste võitlust Euroopa ja USA vallutuste vastu, orjade võitlust orjuse vastu, unionistide ja teiste tööliste võitlust kapitalistide vastu, naiste võitlust patriarhaadi vastu ja afroameeriklaste võitlust kodanikuõiguste eest. Zinn ise kirjeldas end kui „natuke anarhisti, natuke sotsialisti, võib-olla demokraatlikku sotsialisti“. Ta soovitas vaadelda sotsialismi selle täielikus ajaloolises kontekstis kui positiivset ideed, mis sai halva maine seotuse tõttu nõukogude kommunismiga. Zinni peamised teemad olid kodanikuõigused ja -vabadused, sõjavastane liikumine ja USA tööajalugu; kahel esimesel teemal kirjutas ta nii osaleja kui ajaloolasena.

Zinni vanemad olid juudi emigrandid USA-s, mõlemad vähese haridusega lihttöölised. Ometi toetasid vanemad jõudumööda igati Howardi püüdlusi haridust saada. Noore mehe tutvus ja suhtles Zinn kommunistidega, nende mõjul oli ta algselt teise maailmasõtta astumise vastu. Saades rohkem teada fašismi inimvihakajalikest olemusest, muutis ta oma seisukohta, liitus USA armee õhujõududega ning temast sai ohvitser. Sõjakogemuste tulemusena kujunes välja tema radikaalne sõjavastane seisukoht. Pärast teist maailmasõda omandas Zinn Columbia ülikoolis õppides ajaloodoktori kraadi koos riigiteaduste kõrvalerialaga.

USA õhujõudude pommituslendurina heitis Zinn 1945. aasta aprillis napalmpomme <https://en.wikipedia.org/wiki/Napalm> Lääne-Prantsusmaa mereäärsele kuurortile Royani. 1966 siirdus Zinn uurimistööle Royani, kus sai teada, et õhupommirünnakutes, milles ta osales, hukkus rohkem kui tuhat Prantsuse tsiviilisikut ning ka mõned Saksa sõdurid, kes varjasid end Royani lähedal, et oodata sõja lõppu. Zinn andis raamatus *Ajaloo poliitika* oma uurimistöö tulemuste kohta põhjaliku ülevaate. Ta kirjeldas seal, kuidas pommitamise tellisid kolm nädalat enne sõja lõppu Euroopa sõjaväeametnikud, kelle peamiseks ajendiks oli soov oma karjääri edendada, mitte legitiimsed sõjalised eesmärgid. Zinn ütles, et tema kogemus pommituslendurina teises maailmasõjas koos Royani pommitamise põhjuste ja tagajärgede uurimisega muutis ta tundlikuks eetiliste dilemma suhtes. Zinn seadis kahtluse alla selliste sõjaliste operatsioonide põhjendatuse, mis tõid kaasa suurel hulgal tsiviilohvrid, tuues näitena liitlaste pommitamised teise maailmasõja ajal Dresdenis, Royanis, Tokyos, Hiroshimas ja Nagasakis; hilisemast ajast Hanoi Vietnami sõja ajal ning Bagdadis Iraagi sõja ajal. Oma 1995. aastal kirjutatud brošüüris *Hiroshima: Breaking the Silence* kirjeldas ta

tsiviilelanike õhupommitamise tagajärgi.

"Tal oli allajääjate suhtes sügav õiglustunne. Kuid ta säilitas alati huumorimeele. Ta oli õnnelik sõdalane," ütles Zinni kohta Bostoni ülikooli ajakirjanduse professor Caryl Rivers. Rivers ja Zinn kaitsesid 1979 õigust streikida ja teda ähvardati vallandada. Zinn oli abielus 65 aastat, kuni surmani, neil oli kaks last, poeg ja tütar. Zinn suri 87-aastaselt basseinis ujudes südamerabandusse.

PALVETAGEM UKRAINA RAHU PÄRAST.

Sõda ja inimlikkuse õppetund!

Kas ühe sõna kirjeldus võib viia teise mõistmiseni? Kas sõda on võimu kuritarvitus kõrgemal valitseval tasandil? Mis on selle käivitavaks jõuks? Kas hirm, ahnus või kirk omistada jõuga teisele kuuluv? Mis on vallanud need inimesed, kes andsid käsu? Kas üks inimene, olgu ta tsaar, president või mõne muu nimetusega riigijuht, saab alustada kallaletungi? Kes on need teda ümbritsevad "õukondlased", kes hirmust oma hüved kaotada teda toetavad? Kas see inimene on oma mõistuselt terve? Kas sõda oli vaja selleks, et inimkond egokesksest toimimisest välja tuua, üles äratada? Kas see on märk Jumalalt? Kas see on inimlikkuse õppetund? Kaastunde õppetund?

Mina EI TEA.

Kohtan peaaegu igapäevaselt neid, kes maha jätnud oma korterid, majad ja suvilad ning oma maise vara mahutanud kahte kohvrissi ja seljakotti. Nad on võtnud kaasa kõige väärtuslikuma – lapsed või lapselapsed ja toonud nad ära. Kindlasti mingil hetkel, kui lapsed magavad ja omad mõtted saavad esile kerkida, tuntakse kahju kõigest, millest ilma jäädud. Kuid asjade maailm pole enam kõige olulisem. Inimeste vahelised suhted, kodumaale jäänud lähedased – vanurid, mehed ja täisealised pojad – on need, kellest mõeldakse ja kellega igal võimalusel proovitakse ühendust saada.

Naised palvetavad rahu eest, oma lähedaste eest. Nad ei siuna Jumalat, ei väida Teda olevat ebaõiglase, vaid paluvad Temalt jõudu oma lähedastele ja RAHU maa peale. Nad tänavad Jumalat!

Esimene päev pärast Eestisse jõudmist möödub süües ja magades. Süüakse nii, nagu oleks see viimane korralik söömaaeg ja magatakse nii, nagu peaks selle une ajal koguma jõudu kõikideks järgnevateks päevadeks. Pikapeale taandub hirm. Lapsed, kuuldes lennukimürinat, tõdevad, ah, need on ju transpordi- või reisilennukid – need ei pommita. Harvemaks jäävad öised külalised – painajad. Aknale jookstakse siis, kui väljast kuuldu sireen. Vaja on kindlaks teha, millega tegemist.

Tundub, et meie tuletõrjeautode sireen sarnaneb õhtutõrjesireenile.

Kõik ootavad sõja lõppu ja võimalust olla koos oma kallitega. Oodatakse hetke, millal saab alustada ülesehitusega.

Anonüümseks jääda soovinud koguduseliige

18. märtsil 2022 Jaani kirikus Ukraina lipu õnnistamisel Tiit Salumäe ja Raul Tammet

KA NII VÕIB JUHTUDA.

Omal ajal, kui marukatoliiklikus Münsteris ei olnud oikumeenia idee veel kuigi levinud, jalutas lapsehoidja vankriga luteri kirikust mööda.

Laps sirutas rõõmsalt käsi kiriku poole, kuid hoidja lõi talle sõrmede pihnta:

"Ei tohi! See on pähh!"

PIIBLIVIKTORIIN TÄHENDAMISSÕNADEST.

Vali iga küsimuse puhul (v.a küsimus nr 10) ainult 1 vastus, mis tundub kõige õigem.

Tähendamissõna haputaignast.

1. Tähendamisõnas segas naine haputaigna jahu sekka, kõik läks hapnema. Jahu kogus on väljendatud vakkades. 1 vakk = ca 14 liitrit. Mitme vaka jahu hulka segas naine haputaigna?

- a) Ühe.
- b) Kahe.
- c) Kolme.
- d) Mitme, s.t kogus jäetakse täpsustamata.

2. Millega kõrvutas Jeesus haputaignat, mis pani kogu jahu hapnema?

- a) Rõõmusõnum ehk evangeelium.
- b) Taevariik.
- c) Usk.
- d) Patt.

Tähendamissõna külvajast.

3. Külvaja külvas head seemet ehk Jumala sõnumit Taevariigist mitmele erinevale põllumaale. Kui mitmele?

- a) Kolmele.
- b) Neljale.
- c) Seitsmele.
- d) Viiele.

4. Mis põhjusel külvaja külvas sõnaseemet?

- a) Et kuulajad selle vastu võtaksid.
- b) Et kuulajad sellest rõõmustuksid.
- c) Et see vilja kannaks.
- d) Et kuulajad seda mõistaksid.

5. Ainult üks põllumaa kõigist neist, millele seemet külvati, oli hea põllumaa. Miks külvas külvaja ka kõigile teistele põllumaadele, nii et hea seeme läks raisku?

- a) Külvaja ei võinud külvates teada, milline põllumaa on hea ja milline halb.
- b) Sõnaseemet tuleb külvata kõigile, et kõik oleksid sellest teadlikud.
- c) Kui seeme ei lähe kasvama või vili ei saa küpseks, siis teavad kõik, et see põllumaa on halb.
- d) Enne külviaja lõppu tuleb kogu seeme maha külvata, seega tuleb tegutseda kiiresti ning pole aega külvipinna headust või halbust hinnata.

Tähendamissõna kadunud pojast.

6. Miks tahtis noorem poeg oma osa isa pärandusest kätte saada juba isa eluajal?

- a) Teda tõmbas ohjeldamatu elu.
- b) Ta ei tahtnud isamajas tööd teha.
- c) Ta ei sallinud oma vanemat venda.
- d) Ta uskus, et tal on alati võimalik koju tagasi tulla, kui raha otsa saab.

7. Kui noorem poeg oli võõral maal kogu oma vara ära pillanud, tuli tal kogeda raskusi ja alandusi. Mis oli kõige suurem alandus tema jaoks, mis pani ta oma tegude üle järele mõtlema?

- a) Tal tuli nälgida.
- b) Keegi ei aidanud teda ega andnud talle midagi.
- c) Ta pidi ühe kohaliku kodaniku käsul väljale minema tema sigu hoidma.
- d) Ta pidi nälja tõttu koos sigadega sööma kõtru, mis oli sigade toit.

8. Miks otsustas noorem poeg isakoju tagasi pöörduda?

- a) Et näljast pääseda.
- b) Ta sai aru, et oli toiminud valesti kodust lahkudes ja isa vara ära pillates.
- c) Ta uskus, et isa võtab ta koju tagasi kõigele vaatamata, kasvõi palgalisena.
- c) Ta oli valmis oma suhtumist muutma ja isakodus tööd tegema.

9. Mis näitab kõige rohkem isa armastust vanema poja vastu?

- a) Isa ütles talle, et kõik, mis on minu, on ka sinu.
- b) Vanem poeg ei tahtnud noorema poja auks korraldatud rõõmupeole tulla, siis tuli isa teda paluma.
- c) Isa selgitas talle, miks ta noorema poja tagasituleku üle rõõmustab.
- d) Isa ei pahandanud, et vanem poeg noorema poja auks korraldatud rõõmupeo tõttu vihastas.

Kõik tähendamissõnad.

10. Nimeta kuni 5 Jeesuse tähendamissõna, mis sulle meenuvad lisaks neile, mida on juba nimetatud selles viktoriinis.

VASTUSED JA PUNKTIARVESTUS. Maksimaalselt on võimalik saada 50 punkti.

Küsimus 1. c) Kolme. – 5 punkti.

Küsimus 2. a) Rõõmusõnum ehk evangeelium. – 1 punkt. b) Taevariik. – 5 punkti. c) Usk. – 1 punkt.

Küsimus 3. b) Neljale. – 5 punkti.

Küsimus 4. a) Et kuulajad selle vastu võtaksid. – 3 punkti. b) Et kuulajad sellest rõõmustaksid. – 3 punkti.

c) Et see vilja kannaks. – 5 punkti. d) Et kuulajad seda mõistaksid. – 3 punkti.

Küsimus 5. a) Külva ei võinud külvates teada, milline põllumaa on hea ja milline halb. – 3 punkti.

b) Sõnaseemet tuleb külvata kõigile, et kõik oleksid sellest teadlikud. – 5 punkti.

c) Kui seeme ei lähe kasvama või vili ei saa küpseks, siis teavad kõik, et see põllumaa on halb. – 3 punkti.

d) Enne külviaja lõppu tuleb kogu seeme maha külvata, seega tuleb tegutseda kiiresti ning pole aega külvipinna headust või halbust hinnata. – 1 punkt.

Küsimus 6. a) Teda tõmbas ohjeldamatu elu. – 3 punkti.

b) Ta ei tahtnud isamajas tööd teha. – 1 punkt.

d) Ta uskus, et tal on alati võimalik koju tagasi tulla, kui raha otsa saab. – 5 punkti.

Küsimus 7. a) Tal tuli nälgida. – 3 punkti.

b) Keegi ei aidanud teda ega andnud talle midagi. – 1 punkt.

c) Ta pidi ühe kohaliku kodaniku käsul väljale minema tema sigu hoidma. – 3 punkti.

d) Ta pidi nälja tõttu koos sigadega sööma kõtru, mis oli sigade toit. – 5 punkti.

Küsimus 8. a) Et näljast pääseda. – 3 punkti.

b) Ta sai aru, et oli toiminud valesti kodust lahkudes ja isa vara ära pillates. – 3 punkti.

c) Ta uskus, et isa võtab ta koju tagasi kõigele vaatamata, kasvõi palgalisena. – 5 punkti.

d) Ta oli valmis oma suhtumist muutma ja isakodus tööd tegema. – 3 punkti.

Küsimus 9. a) Isa ütles talle, et kõik, mis on minu, on ka sinu. – 3 punkti.

b) Kui vanem poeg ei tahtnud noorema poja auks korraldatud rõõmupeole tulla, siis tuli isa teda paluma. – 5 punkti.

c) Isa selgitas talle, miks ta noorema poja tagasituleku üle rõõmustab. – 3 punkti.

d) Isa ei pahandanud, et vanem poeg noorema poja auks korraldatud rõõmupeo tõttu vihastas. – 3 punkti.

Küsimus 10. Iga õigesti nimetatud tähendamissõna (s.t selline, mis Piiblis tõesti esineb ja mida pole nimetatud selles viktoriinis) annab 1 punkti.

JUHTSALM, MÕTISKLUS JA PALVE.

Otsekui hirv igatseb veeojade järele, nõnda igatseb mu hing sinu juurde, Jumal! Ps 42:2

Ühe psühholoogilise uurimistöö raames küsitleti suurt hulka kõige tavalisemaid inimesi nende väärtuste kohta: millised on need väärtused, põhimõtted, ideaalid, mis on nende jaoks elus kõige olulisemad. Selgus, et rõhuval enamikul küsitletutest olid väga õiged ja väga heakskiidetavad väärtused: rahu maailmas ja inimeste vahel, armastus, õiglus, ustavus, aukartus elu ees. Siis paluti nendel samadel inimestel öelda, mis neid nende igapäevases elus kõige rohkem häirib ja muretsema paneb ning millele mõtlemisele nad seetõttu palju aega ja energiat kulutavad. Üht abielunaist häiris

kõige rohkem see, et tema mees igal hommikul kurku puhastades kraanikaussi sülitas. Teist küsitletut pani kõige rohkem muretsema naaber: koridoris möödudes too ei ütle kunagi tere, vaid vaatab teda imeliku pilguga. Ülejäänud vastused olid nende sarnased. Inimesi häiris ja pani muretsema küüslaugu järele lehkav töökaaslane, halvasti korraldatud linnatransport, naise vähesed oskused kokakunsti valdkonnas, suhteliselt tühised terviseprobleemid jms.

Ei ole teada, kas ja kui palju oli küsitletute seas Jumala lapsi, aga tundub, et suure osa Jeesuse omadega on täpselt sama lugu. Küsime korraks endalt, miks on Jeesus lubanud anda meile hingamise, nii et Tema ike oleks meile hea ja koorem kerge – juhul kui Teda kõiges usaldame? Miks käsib Issanda jünger Peetrus heita kõik mured ja koormad Tema peale? Miks töötas Jeesus, et kui otsime esiti Jumala riiki ja tema õigust, siis kõik eluks vajalik antakse meile veel pealekauba? Miks on muretsemine, nii-nii-nii loomulikuna ja vältimatuna tunduv osa iga inimese elust, olemuselt patt ja usaldamatuse avaldus Issanda suhtes?

Loomulikult tahab Jeesus usalduse läbi anda meile hingamise, vabastada meid muretsemiste ja kõigi häirivate asjade rängast koormast, sest häirivaid asju on siin elus oi kui palju. Aga kas ainult? Kas pole peamine eesmärk see, et anda meile võimalus kasutada oma aega ja energiat millegi muu ja palju olulisema jaoks? Just nende väärtuste jaoks, mis meile, Issanda omadele, on kõige olulisemad: armastada Issandat ja kaasinimesi kogu südamest, jõust ja väest, teenida oma ligimesi armastuses ja aidata hädalisi, kus vähegi võimalik. Aidata teistelgi vabaneda kõigest häirivast, muretsemisest igapäevase leiva, kehakatte ja sissetuleku pärast, enda ja oma kallite elu ja tervise pärast ning näidata omaenda eeskujuga, et see on võimalik. Taibata ise ja tuua teisedki taipamisele, et oma kallitest hoolimine ja nende pärast muretsemine on erinevad asjad: mure tuleneb usaldamatusest, hoolimine armastusest ning armastusega kaasnev valu on midagi muud kui muretsemisega kaasnev hirm.

„Otsekui hirv igatseb veeojade järele, nõnda igatseb mu hing sinu juurde, Jumal!“ Kujutleme janust hirve, kes eksleb metsas või mägedes veeoja otsides. Tuletame meelde mõnd korda, kui ise olime tugevas janus. Näljatunnet on võimalik maha suruda, kuid janu mitte, sest veepuudust suudab inimene taluda väga lühikest aega. Kogu organism hakkab protesteerima, kui juua ei saa, nii ihu kui hing kisendavad: Vett! Vett! Vett! See on ainus soov, ainus igatsus, ainus mõte, kogu jõud ja püüdlus on suunatud vee otsimisele, sest ilma veeta hukkume. Kui me tõeliselt armastaksime Jumalat, siis igatseks meie hing Teda samamoodi nagu psalmilaulikul. Meie aeg ja energia kuluks sellele, mis on Issanda eesmärgid ja Tema antud väärtused, me otsiksime kogu jõust ja väest võimalusi, kuidas teha oma eluga nähtavaks Tema armastus ja kellegi küüslaugulehk või sülitamine ei häiriks meid enam.

Loeme psalmi 42, üht kaunimat Pühakirjas. Laulik ei räägi, mis eluraskused ja vaevad on teda tabanud, sest mitte see ei häiri teda. Ta teab ja usub, et Jumala abi tuleb õigel ajal. Teda rõhub hoopis, et talle öeldakse pilgates: „Kus on su Jumal?“ Uskmatutele valmistab suurt kahjurõõmu Issanda omade kannatus, sest see „õigustab“ nende uskmatust: näe, Jumal ei aita isegi neid, kes Teda teenivad, seega Teda pole või on Ta kuri. Pilgati ju ristil rippuvat Jeesustki: „Ta on lootnud Jumala peale, eks Tema päästku ta, kui Ta teda tahab, ta ju ütleb, et ta on Jumala Poeg.“ Laulikule teeb haiget, et Jumala nime teotatakse, mitte tema enda kannatus. See on armastus. Me ei pääse selles elus valust, kuid meil on valida, kas kannatame oma patu ja usaldamatuse pärast või valime armastuse.

Meie armas hea taevane Isa!
Me ei suuda Sind tõeliselt armastada,
kui me Sind ei usalda,
kui me tegelikult ei usu, et Sina oled hea
ning et Sinu tahe on meie jaoks alati parim,
isegi kui see tooks kaasa valu.
Issand, me tunnistame ja kahetseme
oma usaldamatust ja uskmatust.
Aita meil õppida Sind usaldama,
et me oma muretsemiste ja häiritustega
ei teotaks Sinu nime
ega peletaks Sinust eemale neid,
kes siira südamega Sind otsivad.

Karin Teder

SÜNNIPÄEVAD JUULIS

1. juuli	Riina Mahla	55
	Krista Vilta	45
	Johannes Barndök	
3. juuli	Liisa Ojaveer	60
	Marlon Olenko	
	Kaspar Sahk	
4. juuli	Laura Jalakas	10
	Toivo Vaarmann	
5. juuli	Ronan Billi Vunk	
6. juuli	Sirvi Esclas	86
	Helis Alp	10
7. juuli	Maie Laadoga	91
8. juuli	Marje Hiie	
	Emma Jämsa	
9. juuli	Madis Taavits	60
10. juuli	Milvi Parv	86
	Anu Turu	
12. juuli	Kairo Kliss	
13. juuli	Elvi Varik	82
	Märt Tohver	
	Sandra Hansen	15
14. juuli	Merili Kasepalu	
	Martin Palts	
16. juuli	Mirjam Heina	
	Jane Madi	55
18. juuli	Marten Borman	15
19. juuli	Jaanus Rankla	
20. juuli	Elve Pärtel	90
	Allan Martin	
	Kristen Leemet	
21. juuli	Ada Krevon	89
22. juuli	Rutt-Regina Kelviste	70
	Mare Tereping	
23. juuli	Marii Kasepalu	
	Elsbeth Kiisk	20
	Paula Lood	30
24. juuli	Moonika Dokka	
26. juuli	Sigrid Veske	50
	Kati Pillesaar	25
27. juuli	Kristjan Tamm	15
28. juuli	Ülo Krevon	88
	Marii Kalda	15
29. juuli	Helme Kariis	75
	Sirje Pinsol	
	Iris Kalju	
30. juuli	Tiia Laar	
31. juuli	Sirje Johannes	
	Kaarel Pärn	

PALJU ÕNNE JA ÕNNISTUST SÜNNIPÄEVALASTELE!

MEENUTUSI JUUNI KUUST.

5. juunil tähistasime Mihklis praost Gustav Maaranna (19.2.1912–29.01.2003) 110 sünniaastapäeva. Piiskop Tiit Salumäe õnnistas Gustavi ja Juta mälestuspingi.

19. juunil andis Rein Rannap klaverikontserdi „Klaver tuleb (viimast korda) külla 25“.

23. juunil tähistasime Võidupüha ja jagasime presidendi poolt süüdatud tuld. Võidutuli sai viidud ka toomkirikusse Haapsalus Vabadussõjas langenute mälestustahvli juurde.

EELK HAAPSALU PÜHA JOHANNENE KOGUDUS.

KOGUDUSE KANTSELEI. Kooli tn 6, on avatud kolmapäeval ja reedel kell 10-14.

Kohtumine koguduse õpetaja piiskop Tiit Salumäega palutakse kokku leppida telefon 5280635.

Telefon 473 7166.

E-post haapsalu@eelk.ee

Koduleht <http://www.eelk.ee/haapsalu/>

Aadress Kooli 6, 90501 Haapsalu

Pangakonto IBAN EE811010602003965006 EELK HAAPSALU PÜHA JOH.KOGUDUS Arvelduskonto (SEB);
IBAN EE442200001120274032 EESTI EVANGEELSE LUTERLIKU KIRIKU HAAPSALU PÜHA JOHANNENE KOGUDUS,.(SWEDBANK).

Registrikood 80210533

Koguduse infokiri Johannese Sõnumid saadetakse soovijaile e-postiga. Kui soovid, et ka Sinu e-posti aadress lisatakse kirjasajate hulka, palun anna oma soovist teada haapsalu@eelk.ee

Diakoonia annetumüük on avatud K ja R kl 10 - 13.

Eesti kiriku elust saab lugeda <https://e-kirik.eelk.ee/>, <http://eelk.ee/> ja <http://www.eestikirik.ee/>

Jaani kirik on avatud teelistele R 11 – 14; L. 11 – 17; P 13 – 16.

Toomkirik on avatud pühapäeviti kell 10 – 12.30. Piiskopilinnuse muuseumi kaudu saab kirikut külastada E-L kell 10-18, P 13-18.

Koguduse külalistele on kirik avatud ettetellimisel haapsalu@eelk.ee

Piiskopilinnuses toimuvate ürituste kohta vt lähemalt: <http://www.haapsalulinnus.ee>

TOIMETUS.

Tiit Salumäe E-post: tsalumae@yahoo.com 5280 635.

Kristel Engman E-post: engmankristel@gmail.com

Lydia Kalda E-post: lydia.kalda@hotmail.com .

Lia Salumäe E-post: salumae.lia@gmail.com 53039 835.

Lehte Ilves E-post: lehte.ilves@gmail.com

Karin Teder E-post: karin.teder@mail.ee

Maria Strauss E-post: mariastrauss@gmx.de

Tiia Laar E-post: tiia.laar@gmail.com

Teno Ilves E-post: teno.ilves@gmail.com

Koguduse häälekandja ilmub alates septembrist 2008. Ootame lugejate kaastöid, küsimusi ja soovet, millest järgmistes Johannese Sõnumites lugeda soovitakse. Palume teie abi, et Johannese Sõnumid jõuaksid võimalikult paljude huvilisteni. Teatage soovijate e-posti aadress koguduse kantseleisse.

